RAHANDUSMINISTEERIUM

Avalik teenistus ≠ avalik väärikus

Karin Madisson
Rahandusministeeriumi halduspoliitika asekantsler
03NOV26

„Ametnikud teevad minimaalselt tööd, on palju kodukontoris ja reedeti ei tee midagi.“

PÕHISEADUS

Kedagi ei tohi piinata, julmalt või väärikust alandavalt kohelda ega karistada.

Igaühel on õigus perekonna- ja eraelu puutumatusele.

ELU24 11. veebruar

«Sa saad Värskas vastu hambaid!» Korduv ähvardaja pani rahandusministri politseisse pöörduma (14)

ELU24 3. juuni

KLÕPS Töö ajal jalga sirutanud Ligi tõmbas tähelepanu: selline asi ministri palga sees pole, mistõttu on tervislik saalist lahkuda

ARVAMUS 29. august 2024

AIVAR REINAP Aidake! Minister põleb läbi

ELU24 6. oktoober

Rahandusminister Jürgen Ligi ähvardanud ja filminud mehe osas menetlust ei algatatud (1)

ARVAMUS 7. oktoober

KILVAR KESSLER Võim peab taluma pahameelt, aga isegi Jürgen Ligi ei pea taluma ähvardusi (10)

Ametnik peab oma teenistusülesandeid täitma **ausalt**, **asjatundlikult** ja **hoolikalt**.

Ametnik peab oma teenistusülesandeid täitma **erapooletult**, sealhulgas valima teenistusülesandeid täites igaühe õigusi ja vabadusi ning avalikku huvi **parimal võimalikul viisil** arvestava lahenduse.

Ametnik peab juhinduma vahetu ja kõrgemalseisva juhi seadusega kooskõlas olevatest teenistusalastest juhistest ja korraldustest, samuti ametijuhendist.

Ametnik peab käituma **väärikalt** nii teenistuses olles kui ka väljaspool teenistust, sealhulgas hoiduma tegevusest, mis diskrediteeriks teda ametnikuna või kahjustaks ametiasutuse mainet.

RAADIOUUDISED

12.10.2026 15:45

Kohtutäiturid on mures oma julgeoleku pärast ning loodavad poliitikakujundajate ja politsei tõhusamat koostööd probleemi lahendamiseks.

Majandus Investeeri Energeetika Stardikapital • Tehnoloogiaäri Kinnisvara

evõtjad Oleg (vasakul) ja Andres Sõnajalg FOTO: FOTO: PRIIT SIMSON

Tuuleettevõtjad Andres ja Oleg Sõnajalg pöördusid eelmisel nädalal kaitseministri poole, nõudes asekantsler Meelis Oidsalu suhtes distsiplinaarmenetluse algatamist, kuna ametnik on neid väidetavalt solvanud ja alavääristanud. Minister jättis menetluse algatamata, leides, et Oidsalu pole ametniku eetikat rikkunud.

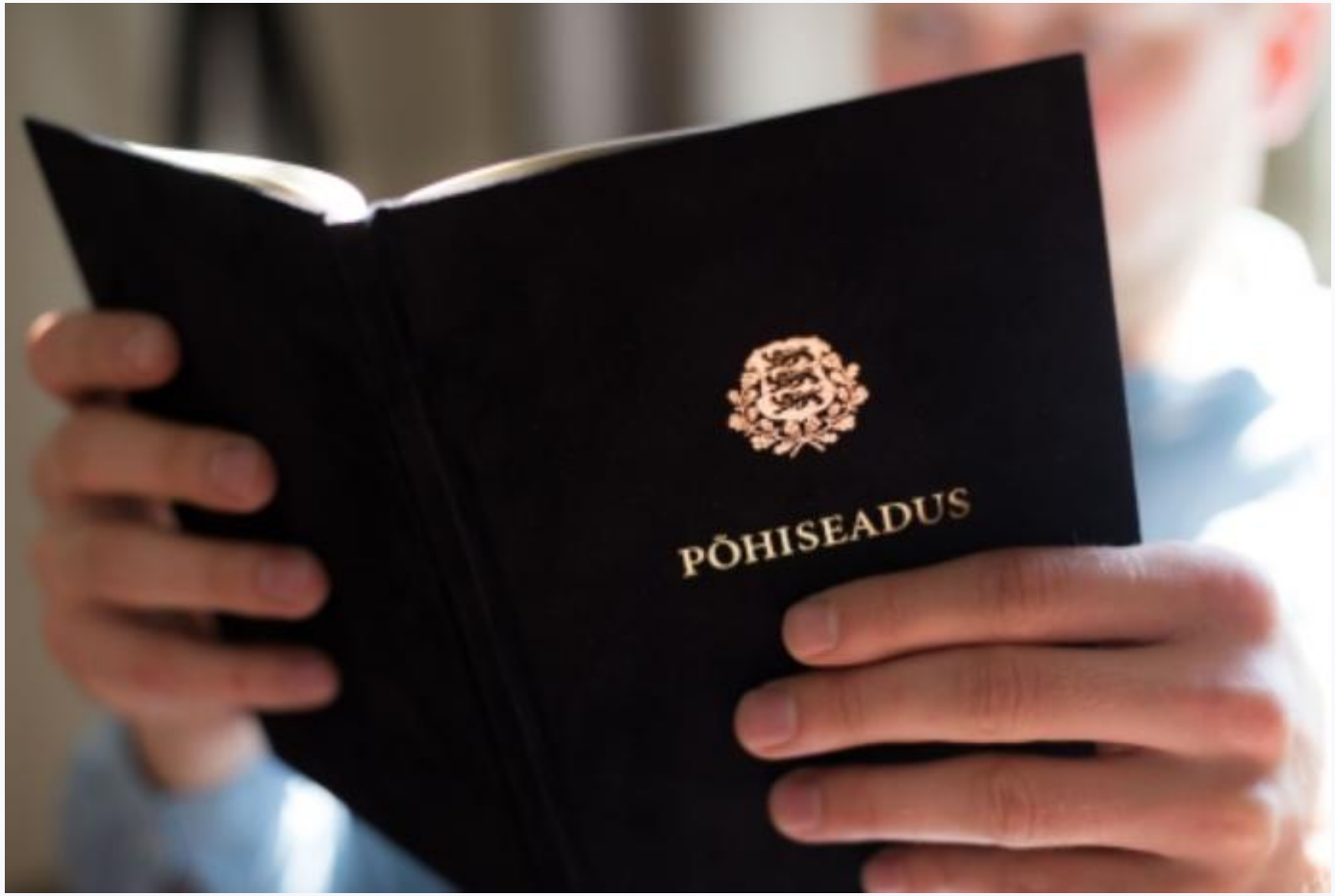
ATS

Ametnik keeldub korralduse täitmisest, kui korraldus:

1) on vastuolus Eesti Vabariigi põhiseaduse või muude õigusaktidega;

2) tooks kaasa toimingupiirangu rikkumise korruptsioonivastase seaduse tähenduses

Õigusvastaselt teenistusest vabastatud ametnikul on õigus nõuda vabastamise kohta antud haldusakti õigusvastaseks tunnistamist, teenistusest vabastamise aluse muutmist ning hüvitist ametniku 3 kuu keskmise palga ulatuses. Kohus võib hüvitise suurust muuta, arvestades teenistussuhte lõpetamise asjaolusid ja mõlema poole huve.

Ametnikueetika nõukogu on Rahandusministeeriumi juures tegutsev sõltumatu valitsuskomisjon, mille eesmärk on ametnike põhiväärtuste ja ametnikueetika tugevdamine.

Avaliku teenistuse eetika on avaliku võimu teostajatelt nõutavate väärtuste ja põhimõtete kogum.
Ametnikueetika praktilisi teemasid kaardistavate kohtumiste kokkuvõte (märts 2025)

- Kas avalikus kommunikatsioonis (sh sotsiaalmeedias) esindatakse ainult oma valdkonda või avalikku sektorit tervikuna? Eelkõige mõeldakse oma asutuse ja oma valdkonna vaatenurgale ning huvidele. Nähakse ennast ametnikuna eelkõige konkreetse valdkonna edendajana ning riiki vaadatakse sageli pigem kriitiliselt (maksab vähe palka jne).

- Avalikust teenistusest lahkunud ametnike arvamusavaldused meedias (nt maksu- ja tollipoliitika, etenduskunstid, kaitsepoliitika). Sageli võetakse kriitiliselt sõna selles valdkonnas, milles avalikus teenistuses oldi.

- Kritiseeritakse või halvustatakse teisi avaliku sektori asutusi („selja taga“) avalikkuse või ka sihtgruppide, koostööpartnerite ees (n-ö süü veeretamine). Omavahelised eriarvamused tuleks vähemalt püüda lahendada omavahel, enne sihtgruppide või avalikkuse ette minemist.

- Ametnike kaitsmine väliste isiklike rünnakute, sõimamise, ähvarduste eest. Asutused on hakanud seetõttu ka töötajate kontakte (eelkõige telefoni) mitte avalikustama. Kannatavad inimesekesksus ja avatus kui väärtused.

2010- Justiitsministeeriumi ja Tartu Ülikooli küsitlus - 187 Eesti kohtunikku ja prokuröri. Erineval viisil püütud mõjutada 29% vastanud prokuröridest ja 21% kohtunikest.
Tülitamist märkis 23% ning ähvardusi 9% vastanutest.

Näited:
a) prokurörile saadeti solvanguid ja sõimu sisaldavaid e-kirju ning helistati eesmärgiga sundida teda otsust muutma;
b) kohtunikule helistati hilisõhtul ja sõimati tehtud lahendi tõttu;
c) prokurörile anti e-kirjades mõista, et teatakse tema elukohta;
d) prokuröre ja kohtunikke laimati uudiste kommentaarides ja blogides;
e) prokuröri kohta esitati avalikke süüdistusi ning väideti, et ta tuleks vangi panna;
f) prokuröri ähvardati internetis häbimärgistada, kui ta menetlust ei lõpeta;
g) kaks ringkonnaprokuröri langesid isikliku sõiduauto kahjustamise ohvriks.

25. jaanuaril 2010 mõistis Viru maakohus korduvalt karistatud D.G-le ühe-aastase vangistuse. Muude kuritegude seas mõistis kohus ta süüdi ka vägivalla toimepanemises prokuröri suhtes, samuti prokuröri mõjutamise eest kättemaksuks tema poolt oma kohustuste täitmise eest. Nimelt ütles süüdimõistetu talle kohvikus: „Kui linnas kohtan, tapan ära" ning „Kui kohtan kuskil, tapan ära". Hiljem ähvardas ta veel. Prokurör oli varem osalenud riikliku süüdistuse esindajana kohtumenetluses G. süüdistustes. Arvestades, et G. oli korduvalt karistatud isik ja omas kommet nuga kaasas kanda, oli alust karta tapmise ähvarduse täideviimist. (Kohtulahend nr 1-09-15968. 25.01.2010)

26. märtsil 2008 mõistis Viru Maakohus M.Z-le 1 aasta ja 6 kuud ning P.G-le 1 aasta ja 2 kuulise vangistuse. Muude kuritegude seas saatsid nad kohtunik L.P-le kirja, kus nad kasutasid kohtuniku suhtes solvavalt vulgaarseid ja ebatsensuurseid väljendeid seoses kohtuniku osalemisega õigusemõistmisel. Lisaks ähvardasid nad kirjas kohtunikku tapmisega ning raske tervisekahjustuse tekitamisega (Kohtulahend nr 1-08-807. 26.03.2008).

E.S kirjutas kohtusaali vahekoridori seinale ebatsensuurseid väljendeid kohtuniku solvamiseks. Talle mõisteti 2 kuud vangistust, mis asendati üldkasulike töötundidega (Kohtulahend nr 1-07-11330. 3.10.2007).

O.V aga kasutas kohtuistungi ajal prokuröri kohta solvavaid ja ebaviisakaid väljendeid. Teisel kohtuistungil solvas ta kohtuistungi ajal ja pärast seda solvavate sõnadega kohtunikku, nimetades teda muuhulgas fašistiks. Lisaks solvas ta kohut kui institutsiooni ning hiljem solvas veel prokuröri. Kriminaalmenetlus lõpetati avaliku menetlushuvi puudumise tõttu (Kohtulahend nr 1-05-494. 06.06.2008).

Kohus võttis vahi alla mehe, kes ähvardas ametnikku vene propagandakanalite keelamise pärast

19. märts 2022

Keskkriminaalpolitsei pidas 15. märtsil kinni Tallinnas elava 57-aastase mehe, keda kahtlustatakse ametniku ja tema perekonna ähvardamises vene telekanalite keelamise tõttu Eestis. Lisaks süüdistatakse meest arvutikuriteos.

Keskkriminaalpolitsei juht Aivar Alavere ütles, et meest kahtlustatakse ametniku ja tema perekonna ähvardamises. „Ähvardus oli oma sisu poolest äärmiselt küüniline ja ohtlik, see oli ka otseselt innustunud sõjast Ukrainast, viidates kannatanu perekonnale kui Putini režiimi sihtmärgile. Inimesed, kes Venemaa vägede sissetungi Ukrainasse õigustavad ja sellele kaasa elavad, tehes seda läbi ähvarduste, peavad arvestama, et politsei reageerib sellele. Peame ohte ära hoidma ning antud juhul puhul pidas ka kohus ohtu piisavalt suureks, et kahtlustatav ühiskonnast mõneks ajaks eemaldada," sõnas Alavere.

Politseiauto Autor/allikas: Ken Mürk/ERR

Politsei pidas kinni 55-aastase mehe, kes ähvardas kirvega Kanepi vallas Kuula sigala juures põllumajandus- ja toiduameti (PTA) töötajat.

Neljapäeval kell 16.16 sai häirekeskus teate, et Põlvamaal Kanepi vallas Sulaoja külas ähvardati kirvega Kuula sigala juures PTA töötajat. Politseinikud reageerisid väljakutsele, aga ähvardaja lahkus sõidukiga sündmuskohalt enne patrullide saabumist. Seejärel anti info sõiduki kohta edasi teistele patrullidele, et ähvardajat tabada. Patrull märkas sõidukit ja andis peatumismärguande, aga juht eiras seda.

Sõidukijuht põgenes suurel kiirusel ning kujutas ohtu nii endale kui teistele liiklejatele. Tagaajamise käigus sõitis üks politseisõiduk teelt välja, aga keegi õnnetuses viga ei saanud. Lõpuks tabati eest ära sõitnud sõidukijuht Põlvamaal Veski külas. Politseinikud pidasid 55-aastase mehe kinni ning ta viidi joobe ekspertiisiks haiglasse. Juhtunu täpsemad asjaolud selgitab politsei kriminaalmenetluses.

Tööandja peab tagama töötajate vaimsele tervisele ohutu keskkonna.

Ametiasutus peab teenistus- ja usaldussuhte raames seisma hea ametniku teenistusalaste huvide eest, sealhulgas tagama teenistusülesannete täitmiseks sobivad tingimused.

Ähvardamine, alandamine ja vaenulik käitumine on käsitatav **töökeskkonna riskina (riskianalüüs, ennetavad abinõud, vastutajad)**.

Ametiasutus peaks:
1) määrama ähvardava isikuga suhtlemiseks teise kontaktisiku;
2) lõpetama ametniku üksinda kohtumise agressiivse menetlusosalisega;
3) korraldama kohtumise turvatud ruumis või videosilla kaudu (vestluse salvestamine);
4) suunama suhtluse kirjalikku kanalisse;
5) säilitama ähvardavad kirjad, kõnesalvestised jm tõendid;
6) tõsisema ohu korral kaasama turvatöötaja;
7) kolleegi või juhi poolse käitumise korral sekkuma juhtimis- ja vajadusel distsiplinaarmeetmetega.

Pöördumine politseisse (§ 120 Ähvardamine; § 121 Kehaline väärkohtlemine; § 135 Pantvangi võtmine; § 157^3 Ahistav jälitamine jne.)

RAHANDUSMINISTEERIUM

Tänan!

Karin Madisson
karin.madisson@fin.ee